

Jak rodzic może pomóc w osiągnięciu gotowości szkolnej?

Termin "gotowość szkolna", używany jest często zamiennie z określeniami: "dojrzałość szkolna", "przygotowanie do szkoły".

Zgodnie z dość powszechnie stosowaną definicją gotowości szkolnej (dojrzałości szkolnej) przyjmuje się, że oznacza ona osiągnięcie przez dziecko takiego stopnia rozwoju fizycznego, umysłowego, społeczno-emocjonalnego, który umożliwi mu opanowanie treści określonych przez program klasy pierwszej oraz udział w życiu szkolnym.

Gotowość szkolna zależy od:

- czynników biologicznych, np. stanu zdrowia, rozwoju dziecka, w tym dojrzałości jego układu nerwowego,
- własnej aktywności dziecka, w tym osobistych doświadczeń życiowych zbieranych od najwcześniejszych okresów życia,
- czynników społecznych (wpływ rodziny, przedszkola, innych instytucji).

Bardzo ważnym wydarzeniem w życiu każdego przedszkolaka jest moment rozpoczęcia przez niego nauki w szkole. "Dobry start w pierwszej klasie jest - zdaniem H. Gutowskiej ogromnie ważny dla dalszej kariery szkolnej dziecka. Wpływa na ukształtowanie się pozytywnego stosunku do szkoły, do nauki, do nauczycieli, a także na wyrobienie sobie przez dziecko dobrej pozycji w zespole". Każdy rodzic może wspierać i stymulować rozwój swojego dziecka wykorzystując naturalne sytuacje życia rodzinnego - w toku codziennych zajęć, zabaw i ćwiczeń, tak aby nabywało ono umiejętności niezbędne do osiągnięcia sukcesów w szkole.

W jaki sposób można wspierać dziecko w osiągnięciu gotowości szkolnej? - oto kilka przykładów:

Wspierając naturalną w tym wieku u dziecka ciekawość do poznawania nowych wiadomości oraz uczenia się nowych umiejętności poprzez wzbogacanie wiedzy o świecie, rozwijanie zainteresowania książką, pobudzanie do działania, rozwijanie spostrzegawczości i myślenia,

Kształtowanie wytrwałości i systematyczności np. poprzez przydzielanie drobnych obowiązków, które trzeba wykonywać stale, pomoc w różnych stałych pracach domowych,

Uczenie prawidłowej wymowy, zwracanie uwagi na właściwe wymawianie poszczególnych słów, na bogacenie słownictwa,

Kształtowanie umiejętności słuchania osoby dorosłej, rozumienia i zapamiętywania poleceń (także skierowanych do całej grupy) i wykonywania ich pomimo trudności,

Wzmacnianie dojrzałości emocjonalno - społecznej dziecka: uczenie radzenia sobie z porażkami, zachęcanie do wytrwałego dążenia do celu pomimo trudności, a także do kończenia rozpoczętej czynności, wzmacnianie wiary we własne możliwości, uczenie wyrażania emocji, zachęcanie do inicjatywy i samodzielności; ale także i do współdziałania,

Kształtowanie gotowości do nauki czytania, pisania i matematyki poprzez: zabawy wspierające umiejętności w zakresie syntezy i analizy słuchowej oraz wzrokowej, pomagające usprawniać orientację przestrzenną i kierunkową, a także ćwiczenie sprawności manualnej, w tym grafomotorycznej oraz rozwijanie umiejętności liczenia, dodawania i odejmowania na konkretnych zbiorach zastępczych, klasyfikowania.

Przykłady zabaw i ćwiczeń rozwijających percepcję wzrokową:

1. Wyszukiwanie:

- przedmiotów, zabawek wskazanych przez rodzica w najbliższym otoczeniu,
- obrazka do przedmiotu wskazanego przez rodzica,
- figury geometrycznej do wzoru na obrazku,
- ukrytych przedmiotów, figur na obrazku,
- dobieranie par obrazków, które do siebie pasują lub tworzą całość.

2. Dobieranie jednakowych obrazków:

- swobodne dobieranie par wg różnych kryteriów,
- segregowanie obrazków na podstawie różnych ich właściwości

3. Segregowanie obrazków w grupy tematyczne:

- segregowanie obrazków podobnych tematycznie,
- wyszukiwanie różnic między obrazkami.

4. Układanie obrazków po lewej i prawej stronie:

- określanie położenia obrazków,
- rozpoznawanie obrazków, których położenie zostało słownie określone,
- dobieranie części do całości,
- układanie obrazków z części.

5. Uzupełnianie brakujących elementów w obrazkach, rysunkach.

6. Układanie historyjek obrazkowych złożonych z 3-4 części a następnie słowne przedstawienie ich treści.

7. Układanie obrazków pociętych na 4 - 6 części - układanie na obrazku, obok niego, wg wzoru; dobieranie części do całego obrazka, układanie puzzli.

8. Dostrzeganie przedmiotów niepasujących do całości.

9. Zabawy wzrokowo - graficzne.

Przykłady zabaw i ćwiczeń rozwijających percepcję słuchową:

1. Identyfikowanie dźwięków, odgłosów, nazywanie, wskazywanie kierunku, liczenie.

2. Odwzorowywanie i odtwarzanie dźwięków.

3. Powtarzanie głosek, sylab, słów, zdań.

4. Wyodrębnianie zdań w mowie, słów w zdaniach, sylab i głosek w słowach:

- tworzenie zdań ze słów,
- dopowiadanie brakujących słów,
- uzupełnianie sylab,

- wyodrębnianie głosek.

5. Dostrzeganie i tworzenie rytmów, rozwiązywanie zagadek, powtarzanie rymowanek.

Przykłady zabaw i ćwiczeń rozwijających sprawność motoryczną/dużą i małą motorykę:

1. Rozwijanie i doskonalenie sprawności fizycznej, wzmocnienie mięśni koordynacji poprzez gry i zabawy na powietrzu (zabawy z piłką, skakanką, jazda na rowerze, hulajnodze), pływanie, taniec itp.

2. Prowadzenie zabaw i ćwiczeń z elementami biegu, czworakowania, skoku, rzutu, równowagi itp.

3. Ćwiczenie orientacji w schemacie ciała:

- doskonalenie orientacji w schemacie ciała przez wskazywanie i nazywanie u siebie i drugiej osoby poszczególnych części ciała,
- ćwiczenia w formie zabawowej utrwalające pojęcia w zakresie orientacji przestrzennej, czyli wykonywanie poleceń, np. weź prawa ręką klocek, kopnij piłkę lewą nogą itp.

4. Ćwiczenie orientacji w przestrzeni, rozpoznawanie ich stron:

- doskonalenie orientacji stronnej w odniesieniu do osoby stojącej naprzeciwko,
- kierowanie przy pomocy pojęć: prosto, w prawo, w lewo, do przodu, do tyłu drugą osobą, tak, aby dotarła do określonego miejsca,
- układanie przedmiotów/zabawek i obrazków wg wskazówek: po prawej, po lewej, na dole, na górze, pod, nad, obok, przed, za.

5. Rozwijanie sprawności grafomotorycznej poprzez różnorodne zabawy plastyczne m.in.: rysowanie, malowanie, wycinanie, wydzieranie, kalkowanie, stemplowanie, zabawy ciastoliną/plasteliną, ćwiczenia graficzne dostosowane do aktualnych możliwości dziecka.

6. Zabawy konstrukcyjne, majsterkowanie, paluszkowe.

Literatura:

H. Gutowska "Zanim dziecko pójdzie do szkoły"

W. Brejnak "Czy Twój przedszkolak dojrzał do nauki?"

A. Klim - Klimaszewska "Pedagogika przedszkolna"

B. Wilgocka - Okoń "Gotowość szkolna dzieci sześciolletnich"

Opracowała: Agnieszka Janecka

Nauczycielka Przedszkola Miejskiego Nr 12 w Toruniu